

Nr 230

Av fru Ryding m. fl., *angående reglerna för familjebostadsbidrag.*

(Lika lydande med motion nr 171 i Första kammaren)

Såväl befolkningspolitiska och rättvisesynpunkter motiverar förbättrade familjepolitiska stödåtgärder. Socialstyrelsen företog 1961 en undersökning av barnkostnaderna. Den genomsnittliga barnkostnaden var per barn och år 6 430 kronor, varav samhället svarade för 1 410 kronor i form av allmänna barnbidrag, fria skolmåltider osv. Familjerna svarade således för den avgörande delen av utgifterna. Det finns ingen anledning att antaga att kostnaderna är mindre i dag eller att de skall sjunka. Dessa utgifter är betydelsefulla investeringar i barnens fostran vilkas utdelning i framtiden kommer hela samhället till godo. Det är därför naturligt att samhället bidrar med en stor del av kostnaderna. En stor del av dessa utgöres av bostadskostnader. Till förbättring av barnfamiljernas bostadsstandard och för att sänka dessa familjers årliga bostadskostnader har familjebostadsbidraget införts. Vi ansluter oss inte till dem som anser att familjebostadsbidraget skall avskaffas och ersättas av en kraftig uppräknings på andra områden, exempelvis de allmänna barnbidragen. En sådan höjning av de allmänna barnbidragen att de skulle kompensera ett bortfall av familjebostadsbidragen är orealistisk. Barnbidragen är dessutom allmänna och därmed mycket kostnadskrävande medan familjebostadsbidragen är inkomstprövade, dvs. är avsedda att komma de verkligt behövande till del.

I årets statsverksproposition framlägges förslag, som innebär stora hyreshöjningar för vissa bostadskonsumenter. I vissa fall uppgår höjningarna till 8—17 procent. En stor kategori som drabbas av dessa hyreshöjningar är barnfamiljerna. Ur denna synpunkt finner vi det märkligt att regeringen föreslår en kraftig hyreshöjning utan att samtidigt framlägga något förslag, som kompenserar barnfamiljerna. Familjebostadsbidragen är redan nu otillräckliga. De har förlorat en hel del av sitt värde beroende på det sjunkande penningvärdet, prisstegringar, hyreshöjningar osv. Enligt konsumentprisindex och Svenska handelsbankens index för priser, löner m.m. var årsmedeltalet för kostnader för bostad, bränsle och lyse år 1963 164. Motsvarande tal för oktober månad 1964 var 173 och för oktober månad 1965 180. För konsumentpriserna totalt var talet 1963 175, för oktober månad 1964 183 och för oktober månad 1965 194.

Vi anser därför en uppräknings av familjebostadsbidragens fasta del med i runt tal 25 % befogad. Förutom en höjning av bidragens fasta del anser

vi det motiverat med en höjning per barn med 50 kronor inom bidragskategorien helt bidrag. Vi återger här nedan en sammanfattning av vårt förslag i tabellform. Siffrorna inom parentes avser nu gällande belopp.

Bidragstyp	Bidrag per barn	Zon	Fast bidrag Årsbelopp kr.
Extra förhöjt bidrag	330 (330)	I	830 (660)
Förhöjt bidrag	230 (230)	II	900 (720)
		III	980 (780)
Helt bidrag	230 (180)	I	415 (330)
		II	450 (360)
		III	490 (390)
Reducerat bidrag	90 (90)	I	210 (165)
		II	225 (180)
		III	245 (195)

Familjer och ensamstående med ett barn

Beskattningsbar inkomst högst kr.	Zon		
	I	II	III
7 000 (6 000)	580 (495)	600 (510)	620 (525)
8 000 (7 000)	480 (395)	450 (410)	520 (425)

I en motion till 1965 års riksdag framhöll kommunistiska riksdagsgruppen att en översyn av bestämmelserna angående zonindelningen var nödvändig med hänsyn till boendekostnadernas utjämning. En dyrortsundersökning företagen år 1965 av statistiska centralbyrån bekräftar nödvändigheten av ett slopande av zonindelningen beträffande familjebostadsbidragen. Frågan bör givetvis prövas i ett vidare sammanhang och den lämpligaste avvägningen närmare prövas. En uppräknig av beloppen i zon I och II förefaller vara helt befogad. Vi förordar att frågan närmare utredes.

Prisstegringarna, hyreshöjningarna och det sjunkande penningvärdet har medfört att de nuvarande inkomstgränserna, som beslutades år 1963, har förlorat sin tidigare innebörd. De utestänger stora grupper av barnfamiljer med inkomster som måste anses som måttliga med hänsyn till nuvarande pris- och penningvärdesituation. Som exempel kan nämnas att en tvåbarnsfamilj med den måttliga vid statlig taxering beskattningsbara inkomsten av 13 000 kronor för närvarande utestänges från helt bidrag. Mot bakgrunden av den rådande situationen synes det nödvändigt med en höjning av inkomstgränserna om inte familjebostadsbidraget skall förlora sin värdebeständighet. Sedan 1963 har konsumentprisindex ökat med 19 enheter. Om riksdagen därtill följer regeringens förslag om till viss del slopande av räntebidragen respektive höja basräntan följer en ytterligare hyreshöjning.

Utgående från detta faktum föreslår vi en höjning av inkomstgränserna enligt nedanstående. Siffrorna inom parentes är approximativa och avser den faktiska inkomsten. De utgår vidare från familj med 2 barn. Övriga belopp avser till statlig taxering beskattningsbar inkomst, vilka utgör inkomstgränserna.

Bidragskategori	Gällande inkomstgränser	Föreslagna inkomstgränser	Faktisk årsinkomst
Extra förhöjt bidrag	6 000	7 000	(14 000)
Förhöjt bidrag	8 000	9 000	(16 000)
Helt bidrag	12 000	13 500	(22 000)
Reducerat bidrag	14 000	16 000	(24 000)

Samtliga här ovan angivna inkomstgränser gäller familjer med 2 barn. För familjer med fler än 2 barn ansluter vi oss till nu gällande regler om en höjning av inkomstgränserna inom samtliga bidragskategorier med 1 500 kronor för varje ytterligare barn t. o. m. det sjätte. Beträffande familjer och ensamstående med 1 barn föreslår vi en höjning av den lägre inkomstgränsen från 6 000 kronor till 7 000 kronor, samt den övre från 7 000 kronor till 8 000 kronor.

Vi har i tidigare motioner vänt oss emot den nu gällande s. k. trångboddhetsregelns utformning och tillämpning. En uppmjukning bör ske i vidare omfattning än vad nu är fallet. Om en tvåbarnsfamilj utökas till trebarnsfamilj bör det räcka att medge fortsatt familjebostadsbidrag i tvårumslägenheten, för så vitt icke annan rymligare bostad kan erbjudas familjen i fråga. Hänsyn bör också tagas till lägenhetens bostadsyta. Som bekant är det inte ovanligt med tvårumslägenheter på ca 70 kvm, vilket i realiteten inte skapar större trångboddhet än i trerumslägenheter med samma ytinnehåll. Familjebostadsbidraget är slutligen inte *enbart* avsett att hjälpa trångbodd barnfamilj till en rymligare bostad — det behöver också fungera till att hjälpa barnfamiljer att *över huvud taget* gå i land med nuvarande höga hyror.

Familjebostadsbidraget avser familjer med barn under 16 år. Den ökade utbildningstiden för ungdomen försenar dess inträde i förvärvslivet till allt senare åldrar. Bostadskostnaderna minskar inte med barnens ålder. Familjebostadsbidraget bör beträffande studerande barn avse barn upp till 18 år.

Bostadsbidrag till familj i hyreslägenhet, lägenhet med bostadsrätt eller lägenhet på arrenderad fastighet utbetalas kvartalsvis i förskott till hyresvärden respektive bostadsrättsföreningen eller fastighetsägaren och tillgodoförs bidragstagaren genom avdrag på hyran respektive årsavgiften för bostaden. Vi anser denna förmyndarställning hos hyresvärden eller fastighetsägaren vara stötande. Utredningen om pensionärsbostadsbidragen för-

utsatte att bidragen skulle utbetalas direkt till bidragstagaren. Enligt vår uppfattning bör myndigheten direkt till barnfamiljerna utbetala bidragen i fråga.

De i denna motion föreslagna förändringarna i reglerna för erhållandet av familjebostadsbidrag torde för helt budgetår innebära en kostnadsstegring med ca 70 miljoner kronor. Då bidragen av tekniska skäl fastställs per kalenderår avses de föreslagna förändringarna att träda i kraft från 1 januari 1967 och därmed för halvt budgetår kräva en merkostnad av 35 miljoner kronor.

Med stöd av det anförda föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta

att familjebostadsbidragens fasta del med bibehållande av nuvarande zonindelning uppräknas med i avrundade tal 25 procent, enligt i motionen angiven tabell, och att bidragen per barn i bidragskategorien helt bidrag, eller i inkomstläget 12 000 till 13 500 kronor beskattningsbar inkomst vid statlig taxering, uppräknas med 50 kronor;

att inkomstgränserna för erhållande av familjebostadsbidrag fastställs till belopp som angivits i denna motion;

att frågan om zonindelningens slopande jämte översyn av trångboddhetsregeln m. m. enligt i motionen förordad riktning närmare utredes;

att anslaget till Bostadsrabatter uppräknas med 35 000 000 kronor;

att de föreslagna förändringarna träder i kraft från och med 1 januari 1967; samt

att till vederbörande utskott hemställa om utarbetandet av förslag till motsvarande ändringar i gällande författningstext.

Stockholm i januari 1966

Gunvor Ryding

Henning Nilsson

Gustav Lorentzon

Helmer Holmberg

Axel Jansson

Erik Karlsson

Sven Hector

C.-H. Hermansson